

Luonnon puolella

Ilmastonmuutoksen ja koronapandemian varjossa luontokato on noussut esille globaalina uhkana, johon puuttumisessa ei ole syytä aikailla. Kaikki kolme suurta ongelmaa myös kietoutuvat toisiinsa tavoilla, jotka edellyttävät niin kansainvälistä yhteistyötä kuin monitieteistä tutkimusta, paikallisia toimia unohtamatta.

Vaikka luonto tuo monelle ensimmäiseksi mieleen kasvit ja eläimet, kuuluu maa- ja kallio-perä vaihtelevine muotoineen, rakenteineen ja koostumuksineen erottamattomasti sen osaksi. Geologiset luontoarvot on tunnistettu tärkeiksi jo luonnonsuojelun varhaisvaiheissa. Helsingin ensimmäinen luonnonmuistomerkki on vuonna 1922 rauhoitettu Kaivopuiston kalliorotko ja Suomen ensimmäinen luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu kohde on sekin geologinen, nimittäin vuonna 1924 rauhoitettu siirtolohkare, Ollinkivi Ruovedellä (Marttila 2017). Geologista luonnonperintöä ja monimuotoisuutta vaalimaan perustetut, nykyään UNESCO:n alaiset Geoparkit toivon mukaan edesauttavat myös laajempien geologisten ympäristöjen säilymistä.

Koronapandemian vahvistama luonto- ja lähiretkeilyinnostus on saanut monet meistä havainnoimaan myös kotinurkkien geologisia piirteitä tarkalla silmällä. Ainakaan pääkaupunkiseudulla, rakentamisen rouhiessa yhä uusia puistonkulmia, havainnot eivät aina ole olleet positiivisia. Lähes poikkeuksetta rakennuskohteissa jätetään, kenties taloudellisista syistä, maastonmuodot täysin huomiotta, ja rakennuspaikat räjäytetään laajoiksi montuiksi ja sepelikentiksi. Luonnolliset kalliopinnat vaihtuvat louhintaurien raidoittamiksi kalli-oleikkauksiksi, tai katoavat kokonaan. Rakennusteknisesti suoraviivaista, mutta kovin yksi-

toikkoista. Huomioimalla paikan geologiset piirteet jo suunnitteluvaiheessa, rakennettukin ympäristö voisi säilyä monimuotoisena.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Akatemia ja Tieteellisten seurain valtuuskunta ovat nimenneet vuoden 2021 Tutkitun tiedon teemavuodeksi. Suomen Geologinen Seura haluaa osaltaan edistää tietoon perustuvaa päätöksentekoa, sekä nostaa esille geologian merkitystä pienempien ja suurempien ongelmien tunnistamisessa ja ratkaisemisessa. Mais-tiaisia tutkitun tiedon viimeisimmistä kään-teistä löytyy tämän lehden Karhu kiertää -palstalta, joka esittelee tuoreimmat geologian alan väitöstyöt. Vuosi 2021 on myös Seuran 135. toimintavuosi. Toivottavasti pandemia hellittää ja voimme loppuvuodesta kohdata juhlavissa merkeissä!

RIIKKA KIETÄVÄINEN
SGS:n puheenjohtaja

Lähde
Marttila T., 2017. Luonnonmuistomerkit Suomessa. Pro gradu -tutkielma, Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Turun yliopisto, 83 s.